

Κεφ. ή. Περὶ τῆς ἐκ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος συγγενείας.

Ἡ συγγένεια αὕτη εἶναι ὅταν ἀναδεχθῇ τινὰς παιδίον ἀπὸ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος. Ὁ γὰρ τοῦτο ἀναδεχόμενος, πνευματικὸν τοῦ υἱὸν τοῦτο ποιεῖ, καὶ πλέον κοντήτερος καὶ οἰκειότερος συγγενῆς καὶ πατῆρ γίνεται μὲ αὐτὸ, παρὰ ὅπου εἶναι ὁ σαρκικός του πατῆρ, ἐπειδὴ, ὅσον εἶναι ἀνώτερον τὸ πνεῦμα ἀπὸ τὸ σῶμα, τόσον οἰκειότερα εἶναι καὶ ἡ συγγένεια τοῦ πνεύματος ἀπὸ τῆς σαρκός. Ὅθεν κατὰ τοῦτον τὸν λόγον τῆς οἰκειότητος λέγει ὁ νγ'. Κανὼν τῆς Οἰκουμένης ς'. ὅτι ἡ κατὰ Πνεῦμα συγγένεια εἶναι μεγαλητέρα τῆς σαρκικῆς. Μερικοὶ δὲ (1) ἀκούοντες τὸν παρόντα Κανόνα, δὲν τὸν ἐνόησαν τοιοῦτοτρόπως, κατὰ τὴν ποιότητα τῆς οἰκειότητος, ἀλλὰ τὸν ἐνόησαν κατὰ τὴν ποσότητα τῶν βαθμῶν· δι' ὃ καὶ ἐξάπλωσαν τὴν ἐκ βαπτίσματος συγγένειαν ἕως εἰς τὸν ζ'. βαθμὸν. Ἄλλοι δὲ καὶ αὐτὸν τὸν ή. ἐμπόδισαν, περισσότερον παρὰ εἰς τὴν ἐξ αἵματος συγγένειαν (2). Εἰς τοὺς περισσότερους ἡμῶς τοῦτο δὲν ἀρέσει, ὡς λέγει ὁ Βλάσταρις (στοιχ. β'), ἀλλὰ ἀρέσει εἰς αὐτοὺς νὰ ἐμποδίζονται ἐκεῖνα μόνον τὰ πρόσωπα, ὅπου ἐμπόδισεν ὁ νόμος. Ἐμπόδισε δὲ ὁ νόμος, ὄχι τοὺς ἐκ πλαγίου συγγενεῖς, τοὺς ἀδελφίους δηλ. καὶ ἀδελφὰς τοῦ ἀναδόχου καὶ ἀναδεκτοῦ, ἀλλὰ μόνον τοὺς κατὰ βάρους, καὶ τούτους ὄχι ἕως τοῦ ή. βαθμοῦ, ἀλλ' ἕως τοῦ γ'. ἦτοι τὸ νὰ μὴ ἡμπορῇ ὁ ἀνάδοχος νὰ πάρῃ τὴν ἀναδεκτὴν του, οὔτε τὴν μητέρα ἢ τὴν θυγατέρα αὐτῆς, ἀλλ' οὔτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀναδόχου δύναται νὰ πάρῃ εἰς γυναῖκα κάμμιν ἀπὸ τὰς τρεῖς αὐτάς. λοιπὸν·

Ἐ μ π ο ὀ ς μ ἔ ν ο ς.

1. » Δὲν δύναται νὰ πάρῃ ὁ ἀνάδοχος (ἢ ὁ σαρκικός του υἱὸς) τὴν ἀναδεκτὴν του, διατὶ αὕτη πρὸς μὲν αὐ-

(1) Οὗτοι εἶναι Νικόλαος ὁ Πατριάρχης. Ὁ Βαλαμῶν ἐν ταῖς ἀποκρίσεσι πρὸς τὸν Μάρκον Ἀλεξανδρείας. Ἰωάννης ὁ Κίτρος ἐν ταῖς πρὸς Κωνσταντῖνον Καθβάσιαν ἀποκρίσεσι. Δημήτριος ὁ Χωματεινὸς ἐν τῷ περὶ βαθμῶν. Νεόφυτος ὁ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ Θεοφάνης Ἱεροσολύμων, ἅπαντες ἐν τῷ Γιοῦρ. Γραικορ. περιεχόμενοι, καὶ Μανουήλ τις Ἱεροδιάκονος καὶ μέγας Χαρτοφόλαξ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐπὶ Ἱερμίου υἱὸν τοῦ Πατριάρχου, τοῦτο συνομολογεῖ, ἐν τῇ περὶ συνοικεσίων συν-

τόμῳ διδασκαλίᾳ του.

(2) Οἱ τῆς συγγενείας ταύτης βαθμοὶ μετροῦνται τοιοῦτοτρόπως. Ὁ ἀνάδοχος, πρὸς μὲν τὸν ἀναδεκτὸν του εἶναι βαθμοῦ α'. πρὸς δὲ τοὺς γονεῖς του, εἶναι βαθμοῦ β'. πρὸς δὲ τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ, βαθμοῦ γ'. οἱ δὲ υἱοὶ αὐτοῦ πρὸς μὲν τὸν ἀναδεκτὸν του, εἶναι βαθμοῦ β'. πρὸς δὲ τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ, βαθμοῦ δ'. οὕτω φησὶν ὁ Ἀρμενόπουλος, βιβλ. δ'. Κεφ. ς'.

τὸν εἶναι θυγάτηρ πνευματικὴ καὶ α'. βαθμοῦ, πρὸς δὲ τὸν υἱὸν τοῦ εἶναι ἀδελφὴ πνευματικὴ, καὶ ἀκολούθως β'. βαθμοῦ.

2. » Οὐτε τὴν μητέρα αὐτῆς, ἢ τὴν θυγατέρα, διατι εἶναι β'. βαθμοῦ (1).
3. » Δὲν δύναται κένενα ἀπὸ τὰ παιδία τοῦ ἀναδόχου νὰ πάρῃ τὴν μητέρα τοῦ ἀναδεκτοῦ τοῦ πατρὸς των, ἐπειδὴ καὶ λογίζονται ἀνέψια πρὸς αὐτὴν, καὶ εἶναι βαθμοῦ γ'. (2).
4. » Οὐτε δύναται κένεν παιδίον νὰ πάρῃ τὴν θυγατέρα τῆς ἀναδεκτῆς τοῦ πατρὸς του (ἢ τὸ ἀνάπαλιον), διατι λογίζεται θεῖος πνευματικὸς πρὸς αὐτὴν, καὶ ἀκολούθως εἶναι γ'. βαθμοῦ.

Ἐμπόδιοι.

1. » Ὁ σύντεκνος παίρνει τοῦ συντέκνου τοῦ τὴν ἀδελφὴν, κατὰ τὸν Βλάσταριν' ἢ ἀντιστρόφως, ὁ τοῦ συντέκνου ἀδελφὸς παίρνει τὴν συντέκνισσαν τοῦ ἀδελφοῦ του.
2. » Ὁ σαρκικὸς υἱὸς τοῦ ἀναδόχου παίρνει τὴν σαρκικὴν ἀδελφὴν τοῦ ἀναδεκτοῦ κατὰ τοὺς περισσοτέρους γὰρ οὐδενὸς ἐστὶ βχ'μοῦ, διὰ τὴν ἐκ πλαγίου συγγένειαν.
3. » Ὁμοίως καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἀναδόχου παίρνει τὴν ἀδελφὴν τοῦ ἀναδεκτοῦ, καὶ ἀντιστρόφως ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἀναδεκτοῦ, παίρνει τὴν ἀδελφὴν τοῦ ἀναδόχου.
4. » Δύω πνευματικὰ ἀδελφία ἔχοντα ἓνα ἀνάδοχον, παίρνουν δύο σαρκικὰς ἀδελφάς.

Ἐμποδισμένοι.

1. » Ἀνίσως δὲ δύο παιδία, ἀρσενικὸν καὶ θηλυκὸν, μὴ ἔχοντα συγγένειαν σαρκικὴν, βαπτισθῶν ἀπὸ ἓνα ἀνάδοχον, ταῦτα δὲν παίρνονται, διατι εἶναι ἀδελφοὶ πνευματικοί, κατὰ τὸν ἀγιώτατον Σισίνιον, καὶ β'. βαθμοῦ (3).

(1) Σημειῶσαι ὅτι Λέων καὶ Κωνσταντῖνος οἱ Βασιλεῖς ἐν τῇ ἐκλογῇ τῶν νόμων (τίτλ. κή. σελ. 130 τῆς Γιοῦρ. Γραικορ.) λέγουν, ὅτι ἂν λάβῃ τις γυναῖκα τὴν συντέκνισσάν του, ἢ σμίξῃ με αὐτὴν σαρκικῶς, νὰ χωρίζεται πρῶτον ἀπὸ αὐτὴν, καὶ ἔπειτα νὰ κόπτεται ἡ μήτηρ ἐκείνου καὶ ἐκείνης. Πῶς δὲ οὗτοι κανονίζονται, ὅρα εἰς τὰ ἐπιτίμια τοῦ Νηστευτοῦ.

(2) Ἔως εἰς τὸν τρίτον τοῦτον βαθμὸν ἐμπόδισεν ὁ νόμος τοὺς κατὰ βάθος συγγενεῖς εἰς τὴν πνευματικὴν ταύτην συγγένειαν, με τὸν ὁποῖον συμφωνοῦσι καὶ οἱ περισσότεροι, ὡς εἴπομεν. Ὁ δὲ Νεόφυτος Πατριάρχης καὶ τὸ σημεῖωμα, τὸ γεγονὸς ἐπὶ τοῦ Πατριάρχου Νικολάου, ἐμπόδισαν τὴν συγγένειαν ταύτην ἕως εἰς τὸν η'. βαθμὸν, ὡς εἴπομεν ὅσον, ὁ ἔγγονος τοῦ ἀναδόχου (ἢ τοῦ ἀναδεκτοῦ) δὲν παίρνει τὴν θυγατέρα τῆς ἀναδεκτῆς (ἢ τοῦ ἀναδόχου), διατι εἶναι βαθμοῦ δ'. Ὁ ἔγγονος τοῦ ἀναδόχου δὲν παίρνει τὴν ἐγγόνην τῆς ἀναδεκτῆς τοῦ πάππου, διατι εἶναι βαθμοῦ ε'. Ὁ δισέγγονος τοῦ ἀναδόχου δὲν παίρνει τὴν ἐγγόνην τῆς ἀναδεκτῆς τοῦ πάππου του, διατι εἶναι βαθμοῦ ς'. καὶ καθ' ἑξῆς. Ὁ δὲ Ἰωάννης ὁ Κίτρος θέλει νὰ ἐμποδίζονται καὶ οἱ ἐκ πλαγίου βαθμοὶ εἰς τὴν ἐκ τοῦ βαπτίσματος συγγένειαν (σελ. 325. τῆς Γιοῦρ. Γραικορ.). Ὁμοῦς ἡ ψῆφος τῶν περισσοτέρων κρατεῖ.

(3) Τοῦτο τὸ συνοικέσιον θαυμάζω πῶς ἐσυγχώρησαν νὰ γίνεταί, ὅτε Ἱερεμίας καὶ Νεόφυτος οἱ Πατριάρχαι, προβάλλοντες τάχα ὅτι τοῦτο νὰ φυλαχθῇ εἶναι ἀδύνατον, με τὸ νὰ βαπτίζῃ πολλάκις ἓνας καὶ ὁ αὐτὸς ἀνάδοχος ἓνα ἀρσενικὸν παιδίον τυγχόν ἐκ τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἄλλο θηλυκὸν εἰς τὴν Βενετίαν, τὰ ὁποῖα τυχαίνει νὰ ἀνταμωθοῦν καὶ τὰ δύο εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἢ εἰς τὴν Βενετίαν, καὶ νὰ ὑπανδρευθοῦν. Ἀλλὰ τοῦτο ἤμπορεῖ νὰ ἀκολουθήσῃ καὶ εἰς δύο ἀδελφία σαρκικὰ· ἐνδέχεται γὰρ ἓνας σαρκικὸς ἀδελφὸς νὰ φύγῃ μικρὸς ἀπὸ τὸν τόπον του, καὶ νὰ διατρίβῃ εἰς ἄλλον μακρυνὸν τόπον, ὅστερον δὲ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν αὐτὸν τόπον καὶ ἡ σαρκικὴ ἀδελφὴ του, ἢ σκλαβωθείσα ἢ κατὰ ἄλλην περίστασιν, καὶ ἔτσι μὴ γινώσκον-

τα ὅτι εἶναι ἀδελφία, νὰ ὑπανδρευθοῦν ὅθεν, ἀνίσως τοῦτο γένη εἰς τὰ σαρκικὰ ἀδελφία. χωρίζεται τὸ συνοικέσιον ἐξάπαντος. Πόσω μᾶλλον χωρίζονται τὰ πνευματικὰ ἀδελφία, ἂν τύχῃ νὰ ὑπανδρευθοῦν, χωρὶς νὰ λογισθῇ εἰς τὸ οὐδὲν ἢ ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν ἔνωσις, ὅσω καὶ μείζων εἶναι ἢ κατὰ πνεῦμα συγγένεια ἀπὸ τὴν κατὰ σάρκα. Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ὁ νθ'. τῆς ς'. προστάζει νὰ μὴ γίνωνται βαπτίσματα εἰς ἐκτεθροῦς οἴκους, ἀλλ' εἰς τὰς καθολικὰς Ἐκκλησίας, διὰ νὰ καταγράφωνται ἐκεῖ παρὰ τῶν Ἱερῶν τὰ ὀνόματα τῶν ἀναδόχων καὶ ἀναδεκτῶν, καὶ ὁ χρόνος, καὶ διὰ νὰ ᾖναι μάρτυρες τῶν βαπτιζομένων πολλοί, καὶ ἐκ τούτων ἀπάντων, εἰς κάθε καιρὸν νὰ μὴ ἤμπορῇ νὰ γένη τὸ ἄτοπον τοῦτο, νὰ παίρνωσιν τὰ πνευματικὰ ἀδελφία, ἢ μετ' ἀλλήλων, ἢ μετὰ τοῦ ἀναδόχου, καθὼς τώρα συνειθίζουσι νὰ κάμνουν καὶ εἰς τὴν Μοσχοβίαν τὴν καταγραφὴν ταύτην, καὶ εἴθε νὰ ἐπιμεληθοῦν οἱ ἅγιοι Ἀρχιερεῖς εἰς τὸ νὰ ἐνεργῆται καὶ εἰς τὰς ἐδικὰς τῶν Ἐπαρχίας μία τοιαύτη ἀγία συνήθεια πρὸς ἀσφάλειαν. Ὅτι δὲ τὰ ἐξ ἑνὸς ἀναδόχου ἀδελφία πνευματικὰ δὲν δύνανται οὔτε νὰ ὑπανδρευθοῦν ἓνα με τὸ ἄλλο, οὔτε νὰ ἀρραβωνισθοῦν, βιβαιοὶ καὶ ὁ Λέων καὶ ὁ Κωνσταντῖνος οἱ Βασιλεῖς (ἐκλογ. τῶν νόμων τίτλ. ιβ'. σελ. 102' τοῦ β'. βιβλ. τῆς Γιοῦρ. Γραικορωμ.). Διὰ νὰ μὴ ἀκολουθοῦν λοιπὸν αὐτὰ τὰ ἄτοπα, εἶναι καλὸν καὶ ἐπωφελεῖς νὰ φυλάττεται πανταχοῦ ἐκείνη ἡ ὀρθὴ καὶ φρονίμη συνήθεια, ὅπου γίνεται εἰς μερικὸς τόπους τῆς Ἀνατολῆς ἤγουν, τὸ νὰ μὴ βαπτίζουσι τὰ παιδία ξένοι ἄνθρωποι ἀπὸ ἄλλην πατρίδα, οὔτε ἀπὸ ἄλλο γένος καὶ συγγένειαν, κἂν καὶ ᾖναι Ὀρθόδοξοι, ἀλλὰ νὰ τὰ βαπτίζουσι οἱ ἴδιοι συγγενεῖς, οἱ κατὰ σάρκα τῶν βαπτιζομένων παιδίων, θεῖοι, χάριν λόγου, ἢ ἐξάδελφοι πρῶτοι, ἢ δεῦτεροι, καὶ οἱ ἄλλοι συγγενεῖς οἱ ἐμποδισμένοι εἰς γάμον, ἐπειδὴ αὐτοὶ ἔχοντες τὴν κατὰ σάρκα συγγένειαν, καὶ δι' αὐτὴν ἐμποδιζόμενοι νὰ μὴ ὑπανδρευθοῦν, ἀκολούθως ἐμποδίζονται νὰ μὴ ὑπανδρευθοῦν καὶ διὰ τὴν κατὰ πνεῦμα συγγένειαν, καὶ οὕτω δὲν πίπτουν εἰς κάμμιαν παρανομίαν.

2. » Δέν δύναται τις νά πάρη τήν γυναῖκα τοῦ πνευματικοῦ ἀδελφοῦ του, διατί ἀδελφός λογίζεται καί αὐτῆς, διά τήν μετ' αὐτῆς εἰς μίαν σάρκα τοῦ ἀδελφοῦ του συγγένειαν, καί εἶναι δευτέρου βεθμοῦ.
3. » Ὁμοίως ἂν ὁ μὲν ἄνδρας βαπτίσῃ ἕνα παιδίον, ἡ δὲ γυναῖκά του ἄλλο, τὰ παιδιά ταῦτα δέν παίρνονται, διατί φαίνεται ὅτι ἕνας ἀνάδοχος τὰ ἐβάπτισε, μέ τὸ νά λογίζεται μία σὰρξ τὸ ἀνδρόγυνον.
4. » Ὁμοίως καί τήν ἀναδεκτὴν τοῦ πενθεροῦ δέν παίρνει ὁ γαμβρός, ἐπειδὴ καί λογίζεται ἀδελφὴ τῆς ἀποθανούσης γυναικὸς του. Δύω δὲ ἀδελφός σαρκιακός ἢ πνευματικός ἕνας καί ὁ αὐτός δέν λαμβάνει ποτέ.

Ἄνεμπότιστοι ἢ Ἀμφίβολοι.

1. » Ἐάν δὲ ὁ πενθερός μὲν βαπτίσῃ τὸ ἕνα παιδίον, ὁ δὲ γαμβρός τὸ ἄλλο, τὰ παιδιά ταῦτα παίρνονται, διατί ὁ πενθερός πρὸς τὸν γαμβρὸν πίπτει ἐκ τοῦ πλαγίου, ὡς λέγουσι τινες· ὅμως ὁ πενθερός πρὸς τὸν γαμβρὸν κατὰ βάθος λογίζεται, καί ὄχι ἐκ πλαγίου, διά τήν τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ μετὰ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ εἰς μίαν σάρκα ἔνωσιν· ὅθεν ἀμφίβολον τὸ τοιοῦτόν ἐστι συνοικέσιον, καί ἄξιον ζητήσεως.

Σημειῶσαι δὲ, ὅτι ἔάν τις ἀναδεχθῇ τὸ παιδίον του, χωρίζεται ἀπὸ τήν γυναῖκά του, διατί ἔγιναν πνευματικά ἀδέλφια μὲ αὐτήν, ὡς λέγει ὁ Βλάσταρις (στοιχ. β'). Ὁμοίως σημειῶσαι ὅτι οἱ ἀνάδοχοι πρέπει νά ᾔναι ὀρθόδοξοι καί ὄχι ποτὲ ἄπιστοι ἢ αἵρετικοί, κατὰ τὸν Θεσσαλονίκης Συμείων Κεφ. σπ'. δι' ὃ καί ὁ Βηλσαμίων (ἀποκρίσ. λβ') σφοδρῶς ἐμποδίζει τὸ νά γίνωνται ἀνάδοχοι ὀρθόδοξων παιδίων Λατίνοι, ἢ Ἀρμένιοι, ἢ Νεστοριανοί καί ἄλλοι τοιοῦτοι, καί ὅτι οἱ τοιοῦτο συγχωρήσαντες νά γένη ἀκοινωνήτοι· πρέπει νά γίνωνται, ὡς τοῖς ἀκοινωνήτοις αἵρετικοῖς συγκαινωνήσαντες (4). Ἦλιος δὲ ὁ Κρήτης Μητροπολίτης γράφων περὶ ἀναδόχων, πρὸς τινὰ Διοσύσιον Μοναχόν, λέγει, ὅτι· ἂν οἱ ἀνάδοχοι ἤξευραν ἀκριβῶς ἐκεῖνα ὅπου διορίζει ὁ Ἄρεοπαγίτης Διονύσιος νά ἔχουν οἱ ἀνάδοχοι καί τήν φροντίδα καί φύλαξιν, ὅπου χρεωστοῦν νά δείχνουν εἰς τὸν ἀνάδεκτόν τους· (ὁ γὰρ ὁ Ἄρεοπαγίτης Διονύσιος (Κεφ. ζ' περὶ Ἐκκλησ. ἱεραρχ.) λέγει ὅτι, ὅταν ὁ ἀνάδοχος εἰς τὸ βάπτισμα λέγῃ· Ἀποτάσσομαι τῇ σατανᾷ καί συντάσσομαι τῷ Χριστῷ, φανερώνει τοῦτο· Ἐγὼ ὁμολογῶ, ὅτι θέλω καταπεῖσαι τὸ παιδίον τοῦτο μὲ τήν διδασκαλίαν καί καλὴν παιδείαν, ὅπου ἔχω νά τοῦ κάμω, νά ἀποταχθῇ αὐτὸ ἀφ' ἐαυτοῦ τὸν διάβολον καί τὰ ἔργα του, ὅταν ἔλθῃ εἰς τὸ τέλειον λογικόν, καί νά συνταχθῇ μὲ τὸν Χριστόν, καί νά ὁμολογήσῃ τὰς Θείας ταύτας ὁμολογίας· ἂν, λέγω, καί ἤξευρῃν τοῦτο, μὲ ἀμεγάλῃ δυσκολίαν ἤθελαν βαπτίζου, κἂν καί θερμῶς ἤθελαν προσκαλοῦνται εἰς τοῦτο. Ἐπειδὴ ὅμως τοῦτο δέν γνωρίζουν, λέγει, καί ἐπειδὴ συνήθεια ἐπεκράτησε νά βαπτίζου καί γυναῖκες, δέν εἶναι ἐμποδισμένον ἂν ὁ ἄνδρας βαπτίσῃ ἕνός τὸ πρῶτον παιδίον, καί λείποντος τοῦ ἀνδρός, νά βαπτίσῃ καί ἡ γυναῖκά του τὸ δεύτερον» (σελ. 341). τῆς Γιοῦρ. Γραικορ.)· πλὴν τὰ παιδιά ταῦτα εἰς γάμον δέν παίρνονται, ὡς προείπομεν, μόνος δὲ ὁ ἀναδεχόμενος τὸ παιδίον τινὸς ἰνομάζεται σύντεκνος, καί ὄχι καί οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, κατὰ τὸν Χαρτοφύλακα Πέτρον (σελ. 369. τῆς αὐτῆς). Ὅρα καί τήν ὑποσημείωσιν τοῦ ε'. τῆς ἐν Καισαρεία.